

«INTVS MONACHI, FORIS APOSTOLI»

De archiabbatia Ottiliensi eiusque historia (17)

4.6. DE MISSIONE COREANA SUSCEPTA DEQUE ABBATIS PRIMO ITINERE COREANO

4.6.1. De causis condicionibusque novae missionis

Cum Ottiliani adhuc essent in eo, ut in regione missionariā Africae orientalis multis laboribus atque viribus contentis damna in seditione belloque Africano accepta reficere conarentur,¹ ex improvise nova proposita eis oblata sunt, quae tamen nobis respicientibus Congregationi Ottilianae erant maximi momenti. Nam episcopus Gustavus Mutel, Vicarius Apostolicus Coreae,² iam ex quibusdam annis cooperatores quaesivit, qui in regione missionariā Coreanā patribus Francogallis sub aspectū speciali auxilium ferrent. Hōc conamen diu sine effectū erat. Idem autem iam aestate anni 1908ⁱ epistulariter ab Ottilianis auxilium petiverat,³ sed iidem responsum negativum dederunt,⁴ quia propter missionem Africanam reaedicandam hōc fieri non posse

¹ Cfr supra cap. 4.3.3.

² Gustavus Cárolus Maria Mutel (1854-1933) erat sodalis Francogallicae Consociationis sacerdotum, cui nomen erat «Missiones exterae» [*Missions Étrangères*], et inde ex anno 1890° episcopus titularis Milonensis [*Milos*] atque Vicarius Apostolicus totius Coreae.

³ Talem epistulam commemorant Frumentius RENNERT: Mutterabtei St. Ottilien und Entfaltung der Kongregation. In: Der fünfarmige Leuchter. II. St. Ottilien² 1992, p. 22; Frumentius RENNERT: Missionarisches Wirken in Korea und in der Südmandschurei (1909-1954). In: Leuchter IV (1993), p. 127; Willibald KUGELMANN: Gründungsbericht der Abtei St. Benedikt in Seoul, ihrer Verlegung nach Tokwon und Tätigkeit der Benediktiner im Apost. Vikariat Wonsan. In: Adelhard KASPAR / Placidus BERGER (edd.): Hwan Gab. 60 Jahre Benediktinermission in Korea und in der Mandschurei. Münsterschwarzach 1973, p. 80; Olaf GRAF: Abtbischof Bonifatius Sauer OSB. Lebensbild des Gründers der Benediktinermission in Korea. In: Adelhard KASPAR / Placidus BERGER (edd.): Hwan Gab (1973), p. 68; Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser. Missionsbenediktiner in Ostasien. I. St. Ottilien 2009, p. 50, qui scribit hanc epistulam in initio mensis Octobris a. 1908° Ottilianis allatam esse, sed Gustavus Mutel iam die 15° m. Sept. a. 1908° ipse in monasterio Ottiliensi versabatur.

⁴ Refertur autem Gustavum Mutel hanc epistulam nondum accepisse, antequam ipse ad monasterium Ottiliense venerat. - Cfr Willibald KUGELMANN: Gründungsbericht. In: Adelhard KASPAR / Placidus BERGER (edd.): Hwan Gab (1973), p. 80; Olaf GRAF: Bonifatius Sauer. In: Adelhard KASPAR / Placidus BERGER (edd.): Hwan Gab (1973), p. 68; Frumentius RENNERT: Missionarisches Wirken. In: Leuchter IV (1993), p. 128;

putaverant.

Tamen res aliter evēnērunt. Nam episcopus Gustavus Mutel etiam Romae interrogaverat, quo se verteret, atque ab Congregatione de Propaganda Fide ad Benedictinos Ottilianos missus est. Itaque episcopus iter suscepit monasterium petens, ut cum ipso abbate consultationes iniret.⁵ Haec vero colloquia inde ab die 15° m. Sept. a. 1908° per paucos dies instituebantur.⁶

Sed cuius generis auxilium Vicarius Apostolicus Coreae ab Benedictinis petivit? Missionarii Francogalli iam pridem in Coreā efficaciter operabantur.⁷ Sed decursū temporis episcopus ad persuasionem pervēnerat, quā in regione missionariā plures scholae (scilicet catholicae) condendae essent atque Coreanis institutiones scholares praebendae essent. Nam missionarii Protestantici scholis conditis atque totā in regione institutis iam magnum effectum exseruerant. Tamen missionarii Francogalli propter pecuniam atque cooperatorum deficientes talia facere non valuerunt. Itaque Gustavus Mutel Benedictinis Ottilianis proposuit, ut in Vicariatu Apostolico Coreae, specialiter in

Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser I (2009), p. 50.

⁵ Cfr Norberti Weber epistula circularis Kal. Nov. a. 1909 ad episcopos directa (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a). - Cfr Frumentius RENNER: Die Berufung der Benediktiner nach Korea und Manchukuo. In: Leuchter II (21992), p. 217; Cyrillus WEHRMEISTER: Die Benediktinermisionäre von St. Ottilien. St. Ottilien 1939, p. 100; Cyrillus WEHRMEISTER: Die Entwicklung der Erzabtei und der Benediktinerkongregation von St. Ottilien. In: Lumen Caecis. St. Ottilien 1928, p. 166; Frumentius RENNER: Norbert Weber. In: Adolf LAYER (ed.): Lebensbilder aus dem Bayerischen Schwaben. 11. Weißenhorn 1976, p. 339; Frumentius RENNER: Entfaltung. In: Leuchter II (21992), p. 22; Placidus BERGER: Die alte Abtei Seoul. Versuch einer rein monastischen Missionsaufgabe. In: Basilius DOPPELFELD (ed.): Mönche und Missionare. Münsterschwarzach 1988, p. 83; Frumentius RENNER: Missionarisches Wirken. In: Leuchter IV (1993), p. 128; Cyrill SCHÄFER: Stella maris. St. Ottilien 2005, p. 82 adn. 152; Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser I (2009), p. 50; Willibald KUGELMANN: Gründungsbericht. In: Adelhard KASPAR / Placidus BERGER (edd.): Hwan Gab (1973), p. 80; Dominikus ENSHOFF: Wie wir nach Korea kamen. In: Missionsblätter 15, 1911, pp. 122 sq.; Ivo AUF DER MAUR: Koreanische Benediktinermönche. In: Neue Zeitschrift für Missionswissenschaft 37, 1981, p. 83.

⁶ Episcopus Gustavus Mutel quibusdam difficultatibus itineris superatis vespere diei 14ⁱ m. Sept. a. 1908° inopinanter ad monasterium Ottiliense pervēnit, quam condicionem miram specialemque ipse postea libenter narravisse videtur. - Frumentius RENNER: Berufung. In: Leuchter II (21992), p. 217 commemorat subscriptionem episcopi Gustavi Mutel sub die 15° m. Sept. a. 1908° in vetustissimo hospitum libro Ottiliensi inveniri.

⁷ Sacerdotes «Missionum exterarum» iam ex anno 1831° in Coreā operabantur.

ipsā urbe Seulo⁸ talia munera exanclanda susciperent et hunc in modum etiam missionem Coreanam promoverent.⁹ Tempus autem secundum sententiam episcopi erat vere opportunum, praeter alia etiam eā de causā, cum ipsi Coreani huiusmodi institutionem valde desiderarent.

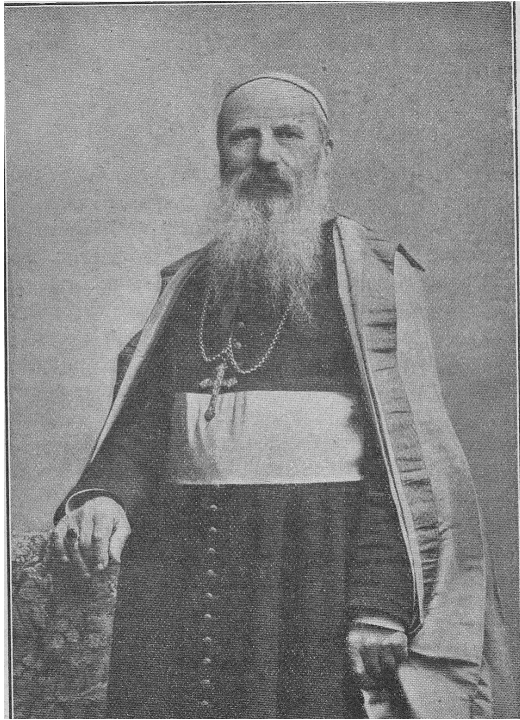
Videtur autem Gustavus Mutel efficaciter atque persuasibiliter locutus esse, cum abbas atque conventus Ottiliensis huic muneri suscipiendo denique assentirentur.¹⁰ Tamen quaestio exoritur, cur paulo postquam Ottiliani ad

⁸ Seulum, -ī n.: *Seoul*.

⁹ *Cfr* ex. gr. Norberti Weber epistula circularis Kal. Nov. a. 1909 ad episcopos directa (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a). - *Cfr* Frumentius RENNER: Die Benediktinerkongregation von St. Ottilien. *In*: Ulrich FAUST / Franz QUARTAL (edd.): Germania Benedictina. I. Die Reformverbände und Kongregationen der Benediktiner im Deutschen Sprachraum. St. Ottilien 1999, p. 807; Cyrillus WEHRMEISTER (1939), p. 100; Cyrillus WEHRMEISTER: Entwicklung. *In*: Lumen Caecis (1928), p. 166; Leander BOPP: St. Ottilien fünfzig Jahre Abtei (1952), p. 71 (Typoscriptum in archivo Ottiliensi asservatum); Chrysostomus SCHMID: Erzabt Weber. *In*: Benediktinische Monatsschrift 32, 1956, p. 220 [*Cfr* Chrysostomus SCHMID: Ansprache bei dem Trauergottesdienst für den am 3. April 1956 in Litembo, Ostafrika, heimgegangenen Hochwürdigsten Herrn Dr. h.c. Norbert Weber, freiresignierten Erzabtes von St. Ottilien, p. 3 (ASO, A.1.8.1)]; Cyrill SCHÄFER (2005), p. 32; Willibald KUGELMANN: Gründungsbericht. *In*: Adelhard KASPAR / Placidus BERGER (edd.): Hwan Gab (1973), p. 80; Dominikus ENSHOFF: Die Benediktinermission in Korea. St. Ottilien 1909, p. 4 (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a); Dominikus ENSHOFF: Wie wir nach Korea kamen. *In*: Missionsblätter 15, 1911, p. 122; Frumentius RENNER: Die Kongregation von St. Ottilien und ihre Filiationen. *In*: Studien und Mitteilungen zur Geschichte des Benediktinerordens und seiner Zweige 95, 1984, p. 37; Frumentius RENNER: Entfaltung. *In*: Leuchter II (²1992), p. 22; Frumentius RENNER: Missionarisches Wirken. *In*: Leuchter IV (1993), p. 128.

¹⁰ Plerisque in investigationibus atque relationibus de hac re factis assensionem celeriter atque quasi unanimiter praebitam esse refertur. Sed puto - sicut etiam Godfrey SIEBER: The Benedictine Congregation of St. Ottilien. St. Ottilien 1992, p. 132 - plures monachos in disputatione existimavisse omnes vires in missionem Africanam consolidandam esse adhibendas. Ceterum nonnulli mirum in modum expressis verbis affirmant etiam episcopum Thomam Spreiter, Vicarium Apostolicum Daressalamensem, propositum Gustavi Mutel non esse reiciendum putavisse (*cfr* Dominikus ENSHOFF: Die Benediktinermission in Korea (1909), pp. 4 sq. (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a); Dominikus ENSHOFF: Wie wir nach Korea kamen. *In*: Missionsblätter 15, 1911, p. 123; Norberti Weber epistula circularis Kal. Nov. a. 1909 ad episcopos directa (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a), qui solum scribit consultationes cum Thoma Spreiter, qui modo adfuerat, habitas esse). Significans esse videtur, quod putabatur hanc assensionem Thomae Spreiter specialiter commemorandam esse. Nam idem - ut notum erat - consiliis Norberti Weber libenter oblocutus est, imprimis vero cum detrimentum

rogationem Gustavi Mutel scripto modo negative responderint, iidem eius propositum nihilominus acceperint. Nam inter tam breve spatium temporis

*Episcopus Gustavus Mutel,
Vicarius Apostolicus Coreae.
[Dominikus ENSHOFF: Benediktinermision
(1909), p. 13.]*

condiciones generales in abbatīā vi-
gentes non sunt mutatae.¹¹ Causa
opinionis mutatae non solum in vi
persuasoriā Vicarii Apostolici Co-
reae neque tantummodo in eius argu-
mento, quo missiones Protestanticae
magnum effectum iam exseruerant,
inveniri potest.¹²

Susplicandum autem est Norbertum
Weber in ipsis colloquiis cum Gusta-
vo Mutel habitis possibilitates perce-
pisse, quas antea in epistulā missā
non ita animadverterat, cum imprimis
de numero patrum, quos ad manum
habuit, cogitaret. Nam agebatur de
cooperatione in Vicariatū iam ex-
stante atque de uno opere speciali,
nempe de institutione scholari. Ita-
que Norberto Weber possibilitas op-
portuna (atque desiderata) praebeba-
tur, quā perceptionem suam missio-

nariam denique ad effectum adducere potuit, nempe sub fundamento Bene-
dictino monasticoque opus quoddam missionarium suscipere, id est veros

pro Vicariatu suo timendum esset.

¹¹ Frumentius RENNERT: Berufung. In: Leuchter II (21992), p. 218 explicat illo tempore ex omnibus patribus Ottilianis, qui maximā ex parte in regione missionariā vel etiam in prioratibus Bavaricis vel in domibus studiorum operabantur, tantummodo novem in ipsā abbatīā versatos esse, qui praeterea multiplicibus operibus monasterialibus occupati erant. - Similiter etiam Ivo AUF DER MAUR (1981), p. 83 (ceterum hōc in conexū auctor de «archiabbatiā» atque «archiabbate» scribit, quamvis illo tempore hi tituli ad monasterium Ottiliense nondum pertinuerint).

¹² Frumentius RENNERT: Berufung. In: Leuchter II (21992), p. 217 affirmat abbatem, cum episcopus Gustavus Mutel ex Roma quadamtenus a papa missus venisset, huic vocationi se subtrahere non potuisse neque hoc ei licuisse. Sed puto hanc explicationem etiam non sufficere. Nam posterioribus temporibus Norbertus Weber alia proposita missionaria directe ab Vaticano ei exhibita statim recusavit.

monachos missionarie operantes sive missionarios monastice viventes habere.¹³ Condiciones enim - ut scimus - in Africa variis ex causis omnino aliter se habebant, de quibus abbas superiorisque generalis Norbertus Weber non vere contentus erat.¹⁴ Itaque in urbe Seulo monasterium condi ab initio provisum erat.¹⁵

Quod illud novum munus missionarium ab Ottilianis illo tempore, quamvis aliae quoque difficultates vigerent, tamen celeriter suscipiebatur, certe etiam causas quasdam habuit «laterales», ut ita dicam. Nam unā ex parte condicio politica in Asiā tunc temporis vicens talibus inceptis opportuna erat, cum civitates Asianae antea magis seclusae variis ex causis aliquatenus aperirentur, ut ex incitamentis occidentalibus emolumenta quaedam caperent.¹⁶

¹³ Similiter etiam ex. gr. Cyrill SCHÄFER (2005), p. 82; Johannes MAHR: «Sein Reich ist zunächst auf dieser Welt». Erzabt Norbert Weber als Organisator benediktinischer Missionsarbeit. In: Godfrey SIEBER / Cyrill SCHÄFER: Beständigkeit und Sendung. St. Ottilien 2003, p. 129; Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser I (2009), p. 62. - Tales cogitationes Norberti Weber iam apparent, cum ipse in epistolā Kal. Nov. a. 1909 ad episcopos directā (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a) scripsit propositum Gustavi Mutel imprimis eā de causā acceptum esse, quia in Corea unā ex parte opus magnum, sed in se consistens effici posset, alterā ex parte quia ibidem vita monastica fieri posset. - Similia significantur in Dominici Enshoff relationibus: *cfr* Dominikus ENSHOFF: Die Benediktinermission in Korea (1909), p. 5 (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a); Dominikus ENSHOFF: Wie wir nach Korea kamen. In: Missionsblätter 15, 1911, p. 123.

¹⁴ *Cfr* supra cap. 4.3.3.4, cap. 4.4.

¹⁵ Ivo AUF DER MAUR (1981), pp. 82 sqq. in quaestionem incumbit, quales scopi in domo Coreanā fundandā fuerint. Nam quaedam sententiae in relationibus posterioribus ei contradictoriae atque perturbantes videbantur, cum unā ex parte Willibald KUGELMANN: Gründungsbericht. In: Adelhard KASPAR / Placidus BERGER (edd.): Hwan Gab (1973), p. 80 scripsisset primarium scopum foundationis fuisse in eo, ut vita monastica in Coreā efficeretur et tamquam effectus secundarius scholae conderentur, alterā ex parte Olaf GRAF: Bonifatius Sauer. In: Adelhard KASPAR / Placidus BERGER (edd.): Hwan Gab (1973), p. 69 attulisset ab Benedictinis exspectatum fuisse, ut quam primum scholas instituerent. Expressis autem verbis Ivo auf der Maur affirmat illo tempore initiali illud monasterium Coreanum non esse conditum, ut monachi indigenae acquirerentur. Hōc sub aspectū - ut puto - omnino recte dixit. Sed in monasterio Coreano condendo revera agebatur de bonā coniunctione inter missionem et vitam monasticam, id est uterque aspectus erat magni momenti, quo in conexu de indigenis monachis Coreanis recipiendis nondum cogitabatur.

¹⁶ De hac re *cfr* ex. gr. Marion EGGERT / Jörg PLASSEN: Kleine Geschichte Koreas. München 2005, pp. 126 sqq.; Hilary CONROY: The Japanese Seizure of Korea: 1868-1910. A Study of Realism and Idealism in International Relations. Philadelphia 1960, pp. 161 sqq.; Peter DUUS: The Abacus and the Sword. The Japanese Penetration of

Occasione ergo erat utendum, antequam condiciones denuo mutarentur. Itaque abbas Norbertus Weber hanc opportunam occasionem ad munus Coreanum suscipiendum explicare solebat verbis, quae sunt «Nunc aut numquam».¹⁷

Incitamentum quoddam - tamen magis «laterale» (quia sine illis aliis causis verisimiliter nihil valuisset) - ad foundationem Coreanam incohendam erat in eo, quod anno 1907° in conventu praesidum Congregationum Benedictinarum Romae habito, cui etiam Norbertus Weber intererat, praeter alia etiam proponebatur, ut opere Sancti Bonifatii continuando Ordo Benedictinus etiam in Asiam transferretur atque ibidem radices ageret.¹⁸ Quamvis omnes praesentes generaliter assentirentur, tamen - sicut talibus condicionibus saepissime fit - nemo hoc propositum ad effectum adducere voluit, quia omnes abbates praesentes putaverunt - et hoc certe non falso - monasteriis Congregationum suarum satis superque esse facienda eaque in praesenti nova incepta suscipere non valere. Etiam abbas Norbertus Weber illo temporis momento omnino se retinuerat.¹⁹ Tamen anno 1909° munere Coreano

Korea, 1895-1910. Berkeley / Los Angeles / London 1995, pp. 66 sqq.; Bruno LEWIN: Geschichte Koreas. In: Wolf-D. v. BARLOEWEN: Abriss der Geschichte außer-europäischer Kulturen. II. München / Wien 1964, pp. 232 sqq.; Young-Ho PARK: Ursachen und Auswirkungen des japanischen Subimperialismus dargestellt anhand der Öffnung und Kolonisierung Koreas, 1876-1945. Diss. Frankfurt/M 1979, pp. 39 sqq.; Gottfried-Karl KINDERMANN: Der Aufstieg Koreas in die Weltpolitik. Von der Landesöffnung bis zur Gegenwart. München 2005, pp. 39 sqq.

¹⁷ Cfr imprimis Norbert WEBER: Lage der Heidenmission. Rede, gehalten auf dem Katholikentag zu Augsburg 1910. St. Ottilien ²1916, p. 7, ubi non solum hanc sententiam protulit, sed etiam opportunam condicionem explicuit, quae tamen non esset diuturna (cfr p. 6: «*Conditio est opportuna, sed urget*» [Textus originaliter Theodiscus]). - Cfr etiam Norbert WEBER: Menschensorge für Gottesreich. St. Ottilien 1913, p. 49.

¹⁸ Cfr Dominikus ENSHOFF: Die Benediktinermision in Korea (1909), pp. 5 sq. (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a); Dominikus ENSHOFF: Wie wir nach Korea kamen. In: Missionsblätter 15, 1911, p. 121; Beda DANZER: Die Benediktinerregel in Übersee. St. Ottilien 1929, p. 36; Johannes MAHR (2003), p. 129; Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser I (2009), p. 62.

¹⁹ Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser I (2009), p. 62 suspicatur Norbertum Weber, qui immediate post conventum praesidum anni 1907ⁱ colloquium cum Praefecto Congregationis de Propaganda Fide Antonio Gotti habuit, illā in consultatione tamen missionem Ottilianorum in Asiam iam praeparavisse, cum ibidem significaret se ad talia paratum esse. Sed interrogandum est, cur unā ex parte inclinationem suam non statim in ipso conventū Benedictinorum pronuntiaverit, alterā ex parte cur ad epistolam

denique suscepto Norbertus Weber gaudenter atque modo elato annuntiavit Congregationem Ottilianam hōc propositum conventūs Benedictinorum ad effectum adducturam esse.²⁰

Colloquiis autem mense Septembri a. 1908° habitis abbas Ottiliensis atque Vicarius Apostolicus Coreae conventionem scripto modo inierunt,²¹ quā agebatur de cooperatione speciali in Vicariatū Coreano instituendā. Deinde opus ab Ottilianis satis celeriter suscipiebatur. Nam iam medio mense Ianuario in Coream profecti sunt P. Bonifatius Sauer et P. Dominicus Enshoff, ut ibīdem foundationem praepararent.²² Cum autem cogitemus de scopo funda-

Gustavi Mutel primo negative responderit. Ceterum Dominikus ENSHOFF: Wie wir nach Korea kamen. In: Missionsblätter 15, 1911, p. 122 refert abbatem Norbertum Weber post conventum Benedictinorum hōc propositum domi ne quidem commemoravisse.

²⁰ Cfr Norberti Weber epistula circularis Kal. Nov. a. 1909 ad episcopos directa (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a), quā īdem propositum anni 1907ⁱ commemorans scripsit īdem «*contra exspectionem suam*» «*ab ramo recentissimo atque humillimo Ordinis Benedictini ad effectum adductum iri*» (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a) [Textus originaliter Theodiscus]]. - Ex his verbis elucet animus elatus de hac condicione, quā Ottiliani, qui ab vetustioribus Congregationibus usque tunc paulo contemptim aspiciebantur, ad desiderium commune respondentes ea faciunt, quae reliquae Congregationes non valeant.

²¹ Illa conventio die 19° m. Sept. a. 1908° inita est atque die 20° m. Febr. a. 1909° ab Congregatione de Propaganda Fide comprobata est. Cfr epistula cardinalis Antonii Gotti die 20 m. Febr. a. 1909 ad Gustavum Mutel directa (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a), ubi agitur de hac conventionē eiusque scopo comprobatis. - Cfr etiam epistula cardinalis Antonii Gotti die 11 m. Ian. a. 1909 ad Norbertum Weber directa (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a), ubi praeter alia leguntur haec: «*Nuper huic S. Congregationi transmisit R.P.D. Gustavus Mutel Vicarius Apostolicus Coreae exemplar conventionis, quae intercedere deberet Vicariatū inter et Patres Benedictinos istius, cui praeest Abbatiae S.ae Ottiliae circa erectionem in urbe Seoul cuiusdam Scholae seu Instituti, quod iisdem Benedictinis Patribus in perpetuum concederetur.*» (Textus originaliter Latinus). Ceterum hac epistolā agitur de quibusdam quaestionibus, ad quas responsa exspectabantur, antequam conventio ab Congregatione de Propaganda Fide comprobaretur. - Cfr ex. gr. etiam textus Gustavi Mutel die 7 m. Aug. a. 1909 exhibitus (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 b), ubi quōque dies, quo conventio inita est, indicatur.

²² Saepe in relationibus posterioribus legitur illos duos patres missos esse, ut possibilitates foundationis explorarent. Cfr Beda DANZER (1929), p. 36; Cyrillus WEHRMEISTER (1928), p. 166; Cyrillus WEHRMEISTER (1939), p. 100; Leander BOPP (1952), p. 70; Godfrey SIEBER: Bischof Bonifaz Sauer (1877-1950), Abt und Bischof in Korea (1921-1950). In: Godfrey SIEBER / Cyrill SCHÄFER (edd.): Beständigkeit und Sendung. St.

tionis, id est de scholis condendis,²³ non est mirandum, quod illi duo missi sunt primi, qui in patriā Ottilianis domibus studiorum praeerant.²⁴

P. Bonifatius Sauer et P. Dominicus Enshoff die 25° m. Febr. a. 1909° ad urbem Seulum advēnērunt,²⁵ ubi ab episcopo Gustavo Mutel eiusque missionariis bene recepti sunt. Tamen ad opus praeparandum incohandumque iam ab initio multi labores exanclandi erant. Maximi enim momenti erat aream aptam invenire, in quā monasterium scholaeque condi atque exstrui possent.²⁶ Haec quidem res variis ex causis non erat ita facilis, etiam eā de

Ottilien 2003, p. 351. - Haec explicatio sonat, tamquam Coreana commoratio Bonifatii Sauer atque Dominici Enshoff etiam talem effectum habere potuisset, quo Ottiliani opus deponerent atque iterum se reciperent. Tamen ex documentis supra allatis (*cf.* adn. 21) apparet veram conventionem iam initam atque iam ante adventum illorum duorum patrum ab Congregatione de Propaganda Fide comprobata fuisse.

²³ *Cf.* Johannes MAHR (2003), p. 129, qui hōc in conexū animum Norberti Weber satis mutabilem atque flexibilem fuisse existimat, quia īdem, quod attinet ad regionem missionariam Africanam, methodum missionariam propagaverit, quā agricultura sit fovenda atque hunc in modum facilius monasteria condi possint, sed e contrario in Coreā monasterium condere voluerit, quo magistri atque opifices erudirentur. Puto autem non fuisse progrediendi modum contradictorium, sed ad regionem aliam adaptatum, cum in Coreā de omnino alio cultū civili ageretur. Norbertum Weber de talibus distinctionibus cogitavisse etiam apparet in ipsius orationibus scriptisque. Ceterum eruditio scholaris eidem generaliter erat magni momenti, etiamsi in regione Africanā imprimis scholae elementariae ei cordi erant.

²⁴ Bonifatius Sauer illo tempore fuerat superior domūs studiorum Dillingensis, Dominicus Enshoff superior domūs studiorum Monacensis. - Willibald KUGELMANN: Gründungsbericht. *In:* Adelhard KASPAR / Pacidus BERGER: Hwan Gab (1973), p. 81 per errorem scribit Dominicum Enshoff, cum in Coream veheretur, fuisse cellerarium monasterii Ottiliensis, sed hōc munere īdem P.re Columbano Steiner cellerario aegrotante demum inde ab mense Martio a. 1911ⁱ functus est (*cf.* Chron. Ottil. m. Mart. a. 1911).

²⁵ De ipso die *cf.* Dominikus ENSHOFF: 1. Bericht in der koreanischen Angelegenheit (2.4.1909), p. 1 (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a); Frumentius RENNERT: Berufung. *In:* Leuchter II (²1992), p. 219; Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser I (2009), p. 103. Adventum in fine mensis Februarii a. 1909ⁱ fuisse generaliter indicant Dominikus ENSHOFF: Wie wir nach Korea kamen. *In:* Missionsblätter 15, 1911, p. 113; Godfrey SIEBER (1992), p. 35; Godfrey SIEBER: Bischof Sauer (2003), p. 351; Frumentius RENNERT: Missionarisches Wirken. *In:* Leuchter IV (1993), p. 128. - De ipso itinere *cf.* relatio Bonifatii SAUER: Brief des P. Bonifatius Sauer von seiner Reise nach Korea. *In:* Missionsblätter 13, 1908/09, pp. 109 sqq.; 118 sqq.

²⁶ Apostolicus Vicarius iam aream quandam emerat, quam illis tradere voluit, qui opus scholare suscepturi erant. Sed re inspectā Ottiliani Gustavo Mutel assentiente existimaverunt illam aream non esse idoneam atque nimis parvam ad opus suum

causā, quia illi duo monachi Ottiliani condicionibus in Coreā vigentibus non assuefacti erant neque illo tempore iam linguae Coreanae periti erant. In modo progrediendi non solum cultus civilis, structura urbis Seuli, sensibilitates Coreanorum atque indigentiae quōque Benedictinorum respiciendae erant, sed etiam condiciones politicae. Nam Corea tunc temporis, quo Ottiliani advēnērunt, iam inde ex anno 1905° in protecturatū Iaponiae erat.²⁷ Hōc quidem verbum melius sonat quam in realitate erat, cum Iapones non solum Coreae politicam externam, sed etiam politicam internam dirigerent, tota administratio Coreana ab magistratibus Iaponibus (qui illo spatio temporis adhuc consultatores appellabantur) gubernaretur atque observaretur et ipse populus Coreanus ut meri subditi tractaretur. Sequela - sicut saepissime talibus sub condicionibus - erat in eo, quod maior pars Coreanorum oeconomice male se habuit, accessum ad superiora munera administrativa politicaque non habuit atque cultus civilis Coreanus suppressabatur.

Episcopus Gustavus Mutel, qui iam multos annos in Corea versabatur, his primis septimanis Bonifatium Sauer atque Dominicum Enshoff multimodis adiuvit, condiciones eis explicuit, eos ad administratores comitatus est, munere interpretis functus est et in primis conaminibus areae aptae quaerendae eis adstitit.²⁸ Tamen aream invenire, quae ad foundationem esset idonea, diutius satis difficile erat, quae difficultas et cum ipsis locis et cum progrediendi modo administrationis cohaerebat.²⁹ Experimentiā docti denique locum

instituendum, quā de causā area in possessione Vicariatūs remansit. Gustavus autem Mutel, ut ipse dixerat, aream emerat, antequam scivit Benedictinos ad auxilium ferendum venturos esse. - *Cfr* Dominikus ENSHOFF: 1. Bericht in der koreanischen Angelegenheit (2.3.1909), pp. 7 sqq. (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a), ubi etiam varias causas attulit, cur illa area non esset apta; *cfr* etiam scriptum Gustavi Mutel die 7 m. Aug. a. 1909 exhibitum (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 b); Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser I (2009), pp. 104 sq.

²⁷ In Corea iam ex pluribus annis Civitates maiores, imprimis Sinae, Russia atque Iaponia, de praeponderantia (etiam modo bellico) certaverunt, cum hōc territorium sub aspectū oeconomico, militari atque politico eis utile esse videretur. - *Cfr* ex. gr. Marion EGGERT / Jörg PLASSEN (2005), pp. 116 sqq.; Bruno LEWIN (1964), pp. 232 sqq.; Young-Ho PARK (1979), pp. 80 sqq.; Gottfried-Karl KINDERMANN (2005), pp. 39 sqq.; Hilary CONROY (1960), pp. 381 sqq.; Peter DUUS (1995), pp. 237 sqq.

²⁸ Etiam annis insequentibus coniunctio inter Bonifatium Sauer atque Gustavum Mutel mansit bona, etiamsi interdum condiciones externae non erant opportunae.

²⁹ Condiciones quaerendi, ambulationes longas, difficultates deceptionesque bene describit imprimis Dominikus ENSHOFF: 1. Bericht in der koreanischen Angelegenheit (2.3.1909), pp. 9 sqq. (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a). - *Cfr* etiam Dominikus

aptum invēnērunt et ad fundum satis magnum acquirendum plures parvas areas iuxta invicem sitas coemendas curaverunt.³⁰ Ille fundus demum decem hectaria habuit et in oriente urbis situs erat non longe ab oppidani muri «parvā portā orientali», quae dicebatur.³¹ Ibi plura emolumenta praebebantur,

*«Parva porta orientalis» ex exteriori parte urbis Seuli recepta.
[Norbert WEBER: Im Land der Morgenstille. St. Ottilien ²1923, p. 45.]*

cum non solum fundus aliquatenus latus esset ad monasterium, scholam, opificinas erigendas, sed etiam pars muri oppidani fieri posset murus clausurae, coniunctio cum ipsa urbe satis facilis esset, agri hortique bene institui possent.

ENSHOFF: Wie wir nach Korea kamen. *In*: Missionsblätter 15, 1911, p. 124; Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser I (2009), pp. 106 sqq.

³⁰ Ad maiores difficultates retardationesque vitandas singulae areae minores ab Coreano quodam coemebantur, deinde P.ri Bonifatio Sauer totus fundus traditus et sub eius nomine inscriptus est.

³¹ *Cfr* Dominikus ENSHOFF: 1. Bericht in der koreanischen Angelegenheit (2.3.1909), pp. 11 sq. (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a); Dominikus ENSHOFF: Benediktinermission (1909), p. 7 (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a); Dominikus ENSHOFF: Wie wir nach Korea kamen. *In*: Missionsblätter 15, 1911, pp. 124 sq.; Beda DANZER (1929), p. 36; Frumentius RENNER: Berufung. *In*: Leuchter II (²1992), p. 221; Godfrey SIEBER: Bischof Sauer (2003), p. 351; Frumentius RENNER: Missionstätigkeit. *In*: Leuchter IV (1993), p. 128; Willibald KUGELMANN: Gründungsbericht. *In*: Adelhard KASPAR / Placidus BERGER (edd.): Hwan Gab (1973), p. 81; Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser I (2009), pp. 110 sqq.

Provisum autem erat, ut P. Bonifatius Sauer fieret superior novae fundationis.³² Itaque idem in Coreā mansit inceptum in ipso loco promoturus et P. Dominicus Enshoff die 8° m. Aug. a. 1909° in patriam revertit, cum ei munus impositum esset, quo materias pecuniasque ad fundationem Coreanam sustentandam procuraret.³³ Tale officium non erat nullius momenti, quia ab

³² Cfr Dominikus ENSHOFF: Benediktinermission (1909), p. 6 (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a); Dominikus ENSHOFF: Wie wir nach Korea kamen. In: Missionsblätter 15, 1911, p. 125; Beda DANZER (1929), p. 37; Cyrillus WEHRMEISTER (1928), p. 167; Cyrillus WEHRMEISTER (1939), p. 100; Frumentius RENNER: Entfaltung. In: Leuchter II (1992), p. 22; Johannes MAHR (2003), p. 123; Godfrey SIEBER: Bischof Sauer (2003), p. 351; Willibald KUGELMANN: Gründungsbericht. In: Adelhard KASPAR / Placidus BERGER (edd.): Hwan Gab (1973), p. 81. - Frumentius RENNER: Berufung. In: Leuchter II (1992), pp. 218, 221 scribit ante profectionem ex patria Dominicum Enshoff futurum superiorem destinatum fuisse, sed mense Aprili a. 1909ⁱ abbatem Norbertum Weber epistulariter tamen P. rem Bonifatium Sauer superiorem instituisse. Sed haec res mihi non omnino verisimilis esse videtur, cum neque fuerit causa, cur P. Bonifatius non ab initio superior futurus destinaretur (imprimis cum novem annis iunior esset quam P. Dominicus), neque fuerit causa, cur mediā re incohata praedispositiones mutarentur. Praeterea ipse Dominicus Enshoff in secundā relatione suā Coreanā, quae - ut ex textū apparet - iam ante areas emptas conscripta est, ab domo matrice testimonia quaedam petivit, quae erant necessaria, ut potestatis mandatum generale P. ris Bonifatii Sauer in Corea agnosceretur (Dominikus ENSHOFF: 2. Bericht aus Korea, pp. 6 sqq. (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a). Cur autem P. Bonifatius Sauer tale potestatis mandatum generale habuit, nisi iam superior provisos erat?

³³ Vicarius Apostolicus Gustavus Mutel die 6° m. Aug. 1909° epistulam quadamtenus circularem scripsit, quā de conventionem inter Congregationem Ottiliensem atque ipsum factā agitur et quā Dominicus Enshoff ut procurator commendatur (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 b). Textus autem est hic:

«Gustavus Carolus Maria Mutel, Dei et S. Sedis Apostolicae gratia, Ep. us tit. Milen. necnon Vic. Ap. Coreae

Omnibus quorum interesse poterit fidem facimus et testamur Nos cum R.P.D. Abbate Ottiliensis Congregationis S. Benedicti conventionem iniisse si cuius RR. PP. Benedictini onus in se susceperunt scholas bonarum artium in nostra Missione et praecise in Civitate Seoul erigendi, quibus catholica iuventus in fide confirmari et ethnici etiam ad fidem veram adduci queant, quam quidem conventionem E. mus Cardinalis Gotti S.C. de Propaganda Fide Praefectus adprobare dignatus est. Quanti autem momenti Missioni nostrae eiusmodi opus futurum sit nemo est, qui ambigat, praesertim si attendat necessitatem specialem instructionis promovenda in illa regione, quae ad culturam novam quam maxime pro nunc excitatur, et audacissima consilia, quibus haeretici et schismatici Coreanam iuventutem ad partes suas adducere conantur. Quapropter omnium benevolentia enixe commendamus R.P. Dominicum Enshoff prae laudatae Congregationis religiosum et Domus Monacensis Priorem, qui omnibus

Apostolico Vicariatū Coreae nullum auxilium, quod attinet ad cooperatores et ad pecuniam, exspectari potuit.³⁴ P. Dominicus, ut officium suum ad bonum effectum adduceret, multum operatus est varia proposita exhibens.³⁵

quae ad rem faciant in Corea diligenter inspectis, iam ad Europam revertitur, ut necessariis diligentibus adhibitis ea, quae sunt huic pro operi necessaria suppeditanda colligat, prout fuit et suis Superioribus specialiter destinatus. Datum Seoul, sub signo sigilloque nostris, die 6 Augusti 1909.» - (Textus originaliter Latinus).

³⁴ Non diu post adventum Ottilianorum Gustavus Mutel epistolam ad Norbertum Weber scripsit, quā non solum gaudium suum magnum verbis exprimit, quod Benedictini ad cooperandum in Coream vēnērunt, sed etiam omnia, quae ibidem facere possent, enumerat. Tamen expressis verbis scripsit haec: «*Ut incoharemus, ut segetem huius magnifici progressūs huiusque messem animarum locupletem poneremus, nobis deerant et vires et subsidia materialia. Ut eadem comparentur, est itaque omnino res vestra.*» (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a, epistula die 15 m. Mart. a. 1909 data). - Textus originaliter Francogallicus.

³⁵ Praeter alia ex. gr. scriptis, quae typis impressa divulgabantur, lectores incitare conatus est, ut inceptum Coreanum pecuniā dandā sustentarent. Ad hoc genus etiam spectat libellus iam commemoratus «De missione Benedictinorum in Corea» (Dominikus ENSHOFF: Benediktinermission (1909) (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a)), ubi in fine (pp. 14 sqq.) de auxilio praebendo rogavit. Etiam saepius proposuit, ut variis locis orationes de Coreā coram auditoribus faceret, quibus occasionibus relationes nectere, pecuniam colligere, fautores invenire voluit. - *Cfr* ex. gr. circularis epistula petitoria Dominici Enshoff atque circularis epistula commendatoria Consociationis popularis Germaniae catholicae die 19 m. Apr. a. 1910 data (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a). - Tamen aliud inceptum Dominici Enshoff ad pecuniam acquirendam non ita bene recipiebatur, imprimis non ab P.re Bonifatio Sauer. Nam Dominicus Enshoff societatem quaestuosam condere voluit, quā pecuniā sodalium adhibitā in Coreā agros ad oryzam colendam emere in animo habuit. Ex lucro inde capto non solum sodalibus illius societatis quaestuosae et pecuniam reddere et centesimas superadditas solvere, sed etiam Coreana aedificia atque instituta Benedictinorum sustentare voluit. Ex huiusmodi inceptis, quae P. Dominicus plura iam praeparaverat et quae P.ri Bonifatio variis ex causis plurimum displicuerunt (etiam propter condiciones politicas in Coreā vigentes et Iaponum leges), magna dissensio inter Dominicum Enshoff et Bonifatium Sauer exorta est. Denique Dominicus Enshoff inceptum suum retrahere coactus erat, quam repulsam diu aegre tulit (*cfr* ex. gr. epistula Dominici Enshoff die 28° m. Oct. a. 1928° data (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a)). Mirum autem est, quod Dominicus Enshoff talia incepta promulgaverit, cum ipse bene sciret Iaponibus regentibus in Coreā hominibus extraneis fundos vix emi licere (de his condicionibus iam scripserat in secundā suā relatione Coreanā: Dominikus ENSHOFF: 2. Bericht aus Korea, pp. 4 sq. (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 a)). - *Cfr* Johannes MAHR: Aufgehobene Häuser I (2009), pp. 127 sqq., qui etiam locos ex diario Gustavi Mutel depromptos, quibus de hac re agitur, affert.

Fundo autem empto P. Bonifatius Sauer satis celeriter aream praeparandam curavit atque parvum monasteriolum aedificare coepit, ut locum haberet, in quo unā cum monachis venturis vitam Benedictinam instituere posset. Mense Octobri a. 1909ⁱ aedificium, quod in longitudinem viginti quinque metrorum atque in latitudinem novem metrorum extendebatur et ex solis pedeplanis constabat, confectum erat - saltem extrinsecus. Monasterio Coreano in urbe Seulo sito nomen Sancti Benedicti inditum est.

Primum monasteriolum in urbe Seulo situm.
[Johannes MAHR: *Aufgehobene Häuser I* (2009), p. 107.]

Dum ipsas res aedificatorias curat, P. Bonifatius Sauer tamen alias quoque quaestiones respexit. Nam ex.gr. id facere coepit, quod per totam vitam reliquam necessario facere perrexit, nempe epistulas scribere, quibus instanter rogavit, ut Benedictino incepto Coreano auxilium pecuniarium praeberetur. Sic iam mense Septembri a. 1909ⁱ publicam «appellationem» ad Germanos catholicos composuit.³⁶ Ibīdem fuse explicuit³⁷ non solum facta, quibus Ottiliani in Coream pervenissent, sed etiam condiciones, quas quoad Christianitatem invenissent et quae vigerent, quod attinebat ad scholas atque institutionem scholarem.³⁸ Argumentum iam ab Gustavo Mutel allatum attulit

³⁶ Bonifatius SAUER: Aufruf! (24.9.1909) (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 b).

³⁷ Mirum revera est, quam longo scripto haec «appellatio» continetur (quinque paginae manū scriptae in archivo Ottiliensi asservantur). Certe hunc in modum conexūs bene explicantur, sed quis talem «appellationem» prolixam usque ad finem perlegere solet.

³⁸ Cfr Bonifatius SAUER: Aufruf! (24.9.1909), pp. 2 sq. (ASO, Z.1.Asien: Seoul 1909-1927 b). - Hōc in conexū īdem enumeravit, quot scholas Protestantes (imprimis) Americani iam condidissent. Tamen Bonifatio Sauer hōc locō mendum computandi irrepsit, cum scriberet Kal. Ian. a. 1909° fuisse 903 scholas Protestanticas, ex quibus 457 ab missione sustentarentur et 454, quae propriis subsidiis exstarent. Cum hi duo numeri addantur, 911 scholae computantur. Hōc solum commemoro, quia Dominikus